

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 313/2026-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Annou Kohajdovou, advokátkou, Forgáčova bašta 7, Nové Zámky, proti postupom Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-30Cb/367/2004 a Krajského súdu v Bratislave v konaniach sp. zn. 1Cob/96/2017, sp. zn. 4Cob/69/2020 a sp. zn. 4Cob/80/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-30Cb/367/2004 a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 4Cob/69/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-30Cb/367/2004 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **4 500 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu 14. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi všeobecných súdov v označených konaniach. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v odvolacom konaní sp. zn. 4Cob/80/2025 konať bez zbytočných prietahov, priznal mu finančné zadost'učinenie 10 200 eur, ako aj náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 313/2026-16 z 21. mája 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ sa návrhom z 5. marca 2004 domáhal vydania platobného rozkazu. Okresný súd vydal 7. júla 2004 platobný rozkaz, ktorý žalovaný napadol odporom. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 30Cb/367/2004 z 12. marca 2007, ktorým žalobu sťažovateľa o zaplatenie 1 536 317,15 Sk (50 996,39 eur) z dôvodu premlčania zamietol. O odvolaní rozhodol krajský súd potvrdzujúcim rozsudkom z 3. júla 2007. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 243/07-25 z 19. júna 2008 potvrdzujúci rozsudok krajského súdu zrušil.

4. Následne krajský súd uznesením z 18. februára 2009 zrušil rozsudok okresného súdu. Rozsudkom z 12. novembra 2012 okresný súd žalobe sťažovateľa vyhovel. Na základe odvolania žalovaného krajský súd uznesením z 3. apríla 2014 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi požadovanú istinu, avšak v časti príslušenstva žalobu zamietol. Na základe dovolania sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. novembra 2016 rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zrušil. Krajský súd uznesením sp. zn. 1Cob/96/2017 z 2. novembra 2018 zrušil rozsudok okresného súdu (z 12. novembra 2012) v časti o zaplatenie príslušenstva a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. V ďalšom konaní okresný súd rozsudkom zo 16. apríla 2019 žalobe sťažovateľa v časti o zaplatenie príslušenstva vyhovel. Na základe odvolania žalovaného krajský súd rozsudkom sp. zn. 4Cob/69/2020 z 22. júla 2021 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľa v časti o zaplatenie príslušenstva zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 8. októbra 2021 dovolanie. Po opakovaných urgenciách zo strany sťažovateľa bol spis na dovolací súd predložený až 24. januára 2024. Najvyšší súd uznesením z 29. mája 2025 rozsudok krajského súdu z 22. júla 2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že od podania žaloby uplynulo 22 rokov. Konanie nie je právoplatne skončené, ide teda o extrémnu dĺžku konania. Postup súdov považuje za nesúladný so zákonom. Mestský súd aj krajský súd boli opakovane nečinné a konali

nehospodárne. Bližšie poukázal na jednotlivé obdobia dlhšej nečinnosti a vytkol súdom, že opakovane nekonali viackrát po dobu dlhšiu ako pol roka, často dlhšiu ako rok aj ako 2 roky.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu

7. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že posledný prvoinštančný rozsudok bol vydaný 16. apríla 2019. Sťažovateľom namietaná celková dĺžka konania viac ako 22 rokov objektívne predstavuje ústavne neakceptovateľný stav. Túto dĺžku nemožno prioritne pripísať na zodpovednosť mestskému súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušene až trikrát (raz ústavným súdom a dvakrát najvyšším súdom), čo v najväčšej miere prispelo k celkovej dĺžke konania. Poukázal na už chronickú poddimenzovanosť mestského súdu, ktorá objektívne neumožňuje takú plynulosť konania, akú by si predstavovali účastníci konania. Navrhnuté finančné zadostučinenie považuje za extenzívne.

8. V podaní doručenom ústavnému súdu 5. júna 2026 predseda krajského súdu uviedol, že spis bol 2. júna 2026 expedovaný mestskému súdu. Vec bola odvolacím súdom rozhodnutá 21. mája 2026 rozsudkom, ktorým I. výrokom krajský súd rozsudok okresného súdu zo 16. apríla 2019 v spojení s opravným uznesením z 20. januára 2020 potvrdil a II. výrokom rozhodol, že žalobca má nárok proti žalovanému na náhradu trov prvoinštančných, odvolacích a dovolacích konaní v rozsahu 100 %. V odvolacom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1Cob/96/2017 bolo rozhodnuté 22. novembra 2018 (za 1 rok a 6 mesiacov). Vec vedená pod sp. zn. 4Cob/69/2020 bola krajskému súdu pridelená 15. mája 2020 a rozhodnutá 22. júla 2021 (za 1 rok a 2 mesiace). Vec vedená pod sp. zn. 4Cob/80/2025 bola krajskému súdu pridelená 25. augusta 2025 a rozhodnutá za 9 mesiacov. Podľa predsedu krajského súdu ako odvolací súd vo veci konal primerane k počtu a skladbe vecí nachádzajúcich sa v jednotlivých súdnych oddeleniach. Zastáva názor, že dĺžka odvolacích konaní a postup krajského súdu v týchto konaniach nemal za následok vznik neodôvodnených prieťahov a nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa ústavy a dohovoru. Ústavnú sťažnosť vo vzťahu k postupu krajského súdu nepovažuje za dôvodnú.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

12. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti sporu, ústavný súd nevzhliadol mimoriadnu skutkovú či právnu náročnosť sporu, ktorá by mohla ospravedlniť takú extrémne dlhú dobu rozhodovania. Napokon ani súdy vo svojom vyjadrení nepoukázali na zložitosť predmetnej veci.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

14. Ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania od doručenia žaloby a konštatuje, že trvanie súdneho sporu 22 rokov výrazne vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Vzhľadom na extrémnu dĺžku konania ústavný súd nepovažoval za významné podrobne skúmať konkrétne obdobia nečinnosti (resp. sporadické úkony súdu), pretože ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dobu (I. ÚS 289/2010). V súlade s judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych priet'ahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

15. Zo skutkového stavu veci sú nepochybne dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu, na čo poukázal aj sťažovateľ. V postupe okresného súdu je zrejma nečinnosť medzi pojednávaniami v septembri 2009 až septembri 2011, teda dva roky. Rovnako takmer ročná nečinnosť medzi pojednávaniami od septembra 2011 do septembra 2012. Dovolanie sťažovateľa doručené okresnému súdu v októbri 2021 bolo po opakovaných urgenciách predložené najvyššiemu súdu až v januári 2024. Ústavným súdom posúdené okolnosti zjavne odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského (pôvodne okresného) súdu.

16. V súvislosti s postupom krajského súdu v namietaných odvoláciach konaniach ústavný súd konštatuje, že ten rozhodol v ústavne primeraných lehotách. Neprehliadnuteľnou je však skutočnosť, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 4Cob/69/2020 z 22. júla 2021 bol zrušený najvyšším súdom, čo možno pripísať nesústreďenej činnosti krajského súdu. Z judikatúry ESLP (rozsudok ESLP z 18. 4. 2006 vo veci Patta proti Českej republike, sťažnosť č. 12605/02, § 69) vyplýva, že aj nesprávny úradný postup na strane orgánu verejnej moci môže byť zohľadnený

ako dôvod predĺženia dĺžky konania. Za takéhoto stavu sa preto obdobie dopadajúce na inštančne nadriadené súdy pričítava v neprospech krajského súdu z dôvodu už spomínanej nesústredenej činnosti (III. ÚS 301/2021, III. ÚS 661/2022, III. ÚS 215/2024).

17. Ústavný súd najmä s prihliadnutím na objektívne neprimeranú celkovú dĺžku konania, ako aj na zistené obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu, ktorého nástupcom je mestský súd, a neefektívny postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cob/69/2020 dospel k záveru, že v namietaných konaniach došlo k zbytočným priet'ahom ústavnej intenzity, preto rozhodol tak, ako je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

18. Na druhej strane ústavný súd nevyhovel časti ústavnej s'ťažnosti namietajúcej postup krajského súdu v odvolacích konaniach sp. zn. 1Cob/96/2017 a sp. zn. 4Cob/80/2025 (bod 5 výroku tohto nálezu). V oboch týchto odvolacích konaniach krajský súd rozhodol v lehotách, ktoré nemožno považovať za neprimerane dlhý čas.

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. V čase rozhodovania ústavného súdu o žalobe s'ťažovateľa už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté a vec sa nachádza na mestskom súde, ktorý bude rozhodovať o výške trov konania. Z tohto dôvodu ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu). Návrhu s'ťažovateľa, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v odvolacom konaní sp. zn. 4Cob/80/2025 konať bez zbytočných priet'ahov, však už nevyhovel.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže priznať s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. S'ťažovateľ si v ústavnej s'ťažnosti uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 10 200 eur. Žiadosť odôvodnil neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a stavom právnej neistoty.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Berúc do úvahy celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že v merite veci je už právoplatne rozhodnuté, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 4 500 eur s'ťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu zaplatiť sťažovateľovi priznané finančné zadost'účinenie vzhľadom na mieru zavinených zbytočných priet'ahov jednotlivých súdov.

V.

Trovy konania

23. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti krajského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (výrok 4 tohto nálezu).

24. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta (ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty, pozn.) v celkovej výške 824,72 eur, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 396,50 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 15,86 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu